

УДК 336.71

*Примостка Л.О.,**д.е.н., професор,**завідувач кафедри банківської**справи та страхування**Чепіжко О.В.**аспірантка кафедри**банківської справи та страхування**КНЕУ імені Вадима Гетьмана*

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Антикризове управління банківською діяльністю завжди було і залишається важливою складовою менеджменту, адже спрямоване на підтримання життєдіяльності установи в період економічних криз, в умовах турбулентності, під впливом негативних ендогенних та екзогенних чинників. В історії людства визнано, що найбільш катастрофічні наслідки мають війни, які призводять до довгострокових кризових явищ та тривалих економічних спадів. Військова агресія проти України кардинально змінила хід подій в країні, і це матиме суттєві і довготривалі наслідки для всіх сфер суспільного життя, насамперед економіки.

Падіння економічної активності матиме тривалий негативний вплив на рівень життя населення, рівень зайнятості, і, як наслідок, на доходи бізнесу та населення. Також прогнозується падіння ВВП, яке, за оцінками експертів, може становити понад третину. В 2023р. унаслідок війни очікується стрімке прискорення інфляції, що негативно позначиться на споживчому попиті. Все це негативно вплине на економіку в цілому та фінансовий сектор зокрема.

Як показують події 2022 року, фінансовий сектор, зокрема банківська система України, змогла успішно протистояти викликам війни. В цей період не сталося ані сплесків неплатежів, ані масових банкопадів. Це відбулося завдяки сукупному впливу багатьох чинників: накопиченню банками запасу міцності,

зокрема ліквідних коштів, заходам з реформування фінансового сектора в попередні роки, адекватній реакції НБУ на складну ситуацію, а також підготовці до кризових сценаріїв розвитку подій, яка була розпочата банками ще восени 2021 р.

З перших годин вторгнення найважливішим завданням було забезпечення безперебійної роботи безготівкових розрахунків, і банківська система з цим успішно впоралася. Цього вдалося досягти зокрема й завдяки зусиллям Національного банку України, адже регулятор швидко ухвалював необхідні рішення, здійснюючи комунікацію з усіма банками по суті в онлайн-режимі. Для підтримки ліквідності НБУ надав доступ до бланкового кредитування. Для уникнення паніки на валютному ринку вкрай важливим й оперативним було рішення НБУ щодо запровадження необхідних валютних обмежень та фіксації обмінного курсу. Щоб уникнути неконтрольованої девальвації та відпливів капіталу, НБУ підтримував валютний ринок інтервенціями.

Важливим чинником стійкості та збереження довіри до банківської системи став онлайн-банкінг, користування яким значно активізувалося в період пандемії COVID 19. НБУ та банки забезпечили безперебійне обслуговування персональних карток клієнтів, завдяки чому ситуація швидко стабілізувалася. Надання дистанційних банківських послуг дозволяло клієнтам управляти своїми коштами, створюючи у них відчуття доступності та захищеності власних грошей. В період масової евакуації громадян життєво важливе значення мала доступність розрахунків банківськими картками не лише в Україні, а за її межами. Банки виявилися операційно стійкими, майже безперебійно надаючи послуги клієнтам у тих регіонах, де це було безпечно для працівників та клієнтів. Із середини червня працювало вже близько 85% банківських відділень країни [1]. В результаті спільні дії регулятора, банків, інших фінансових установ дозволили зберегти довіру до банківської системи в період військової агресії.

Про довіру населення до банків свідчить динаміка обсягів гривневих коштів на рахунках клієнтів, які зростали в перші тижні після початку війни. Так, кошти фізичних осіб за час військового стану зросли на 70 млрд грн, з часом

відновили позитивну динаміку й строкові депозити населення. Сприяло цьому оперативне прийняття Закону України про 100% гарантію вкладів, що було вкрай важливим та своєчасним. Зростанню привабливості гривневих заощаджень сприяло й стрімке підняття НБУ облікової ставки до 25% у червні, що спонукає банки до підвищення ставок за банківськими депозитами. Це має посилити стійкість банківського фондування. В цьому контексті слід зауважити, що вітчизняні банківські установи фондуються переважно всередині країни і не залежать від зовнішніх запозичень, а тому закриття зовнішніх боргових ринків не стало значною проблемою.

В умовах військової агресії масштаб реалізації фінансових ризиків та очікувані втрати банками капіталу оцінюються як досить значні. Зважаючи на це, НБУ тимчасово перейшов до політики регуляторного послаблення. Якщо фінустанови порушуватимуть вимоги до достатності капіталу через негативні наслідки війни, НБУ не буде застосувати заходи впливу. Такі рішення регулятора є своєчасними та ефективними. Водночас НБУ вимагатиме прозорого та достовірного відображення фінансового стану банків та небанківських фінансових установ у звітності. Це дасть змогу впровадити реалістичний графік відновлення фінансового сектору після перемоги у війні.

Список використаних джерел:

1. Фінансова система успішно протистоїть викликам війни – Звіт про фінансову стабільність. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article

УДК 658.15

*Семененко А.А.
здобувач вищої освіти
(магістерський рівень)
ХНЕУ ім. С. Кузнеця*

МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

В нинішніх реаліях особливо важливою передумовою гармонійного функціонування підприємств виступають фінансові ресурси. Вони відіграють